

krachten, die een scheppend wezen vormen; dat alle waarachtige kunst, die een eigen karakter heeft, slechts kan ontstaan, dank zij een plotselinge inspiratie, dank zij een levensdrang van buitengewonen omvang, en dat zij een geheim bevat, een energie-voortbrengend centrum, dat door zijn uitstraling aan het geheele werk kracht, kleur en vuur verleent.

Ik geloof zonder twijfel, dat er een sleutel bestaat, een speciale sleutel voor iedere uitdrukking van schoonheid en dat het er op aan komt zelf dien sleutel te zoeken, om verstandelijk door te kunnen dringen tot het hart van het werk, dat men wil doorgronden, om deel te hebben aan de speciale logica waardoor de vreemdheid en de schijnbare tegenstrijdigheden verklaard worden. Ongetwijfeld is deze sleutel niet onontbeerlijk om de aanwezigheid waar te nemen van een wezenlijke centrale kracht, die verborgen is in een kunstwerk, dat als een zon zijn stralen uitzendt over de geheele wereld. Een dieper contact dan alleen het koude verstandelijke stelt ons op de hoogte van het bestaan en de waarde van deze kracht. Zoo is het mij altijd op de één of andere wijze, door een natuurlijke sympathie voorgehouden, dat de kunst van Brusselmans leefde uit een sterken innerlijken drang; dat hij in zich had een bezielende, warme, uitstralende tegenwoordigheid, waar bloed en kracht door stroomden, maar ik beken dat ik er nooit in geslaagd ben dat speciale instrument om verstandelijk kunst te begrijpen nauwkeurig te omschrijven, dien sleutel, die ons dieper kan doen doordringen in het hart van het kunstwerk en die overigens het spontane begrijpen aanvult en verdiept.

Het is misschien eerst nu mogelijk, na met het volledige nieuwste werk van Brusselmans in aanraking te zijn gekomen, een duidelijker begrip te krijgen omtrent de verborgen beweegredenen van zijn schepping. Zijn tegenwoordig werk werpt nieuw licht op zijn vroegeren arbeid en maakt het mogelijk den inhoud juister te beoordeelen.

Jean Brusselmans is de zanger van het vuur, het water, de lucht, de aarde, dit alles beschouwd als universeele bestanddeelen en als bouwstoffen voor de geheele natuur. Het zijn deze primaire elementen, die hem inspireeren en hij legt er zich niet uit overweging, maar onbewust op toe om ze met de grootst mogelijke nauwgezetheid en eenvoud voor ons te doen leven. We zullen ze terugvinden als symbolen teruggevoerd tot schematische vormen in strenge lijnen tot uitdrukking gebracht, of als gekleurde uitknipsels. Hij zou hun weergave op het doek even magisch en wonderbaarlijk willen maken als hun verschijning in de wereld inderdaad is, hiér leven, bestaan en strijd opwekkend, daár plastische klanken, en harmonieën scheppend en alles bezielend. Zie hier de lucht in waaiervorm, of daar bloemen, wier geuren het geheele doek doordringen, de lucht wordt ons voorgespiegeld door zeilen van schepen, door vogelwieken, door groote wolken, waar de wind door blaast; zie hier de achtergronden van stilleven, waar stilzwijgend die lichten-